

Overweging bij 2 Koningen 5 en Lucas 17: 11-19

Zondag 27 oktober 2024

Ds. Dick Sniijders

Gemeente van Christus,

Wonderen

Het is fantastisch om te lezen dat zieke mensen beter zijn geworden.

We kunnen ons hun vreugde levendig voorstellen.

Wie zou niet blij zijn als hem of haar hetzelfde overkwam?

Als je een nieuwe toekomst krijgt nadat je alle hoop had opgegeven?

De Bijbel kan er zo mooi over spreken.

De wonderverhalen tonen ons de macht van Israëls God.

Genezingen demonstreren de kracht van Jezus.

Ook in onze tijd horen we over wonderbaarlijke genezingen en over opmerkelijke toevalligheden.

Het is zonder meer geweldig als het je overkomt.

Dat zijn buitengewone gebeurtenissen die je hele verdere leven bepalen.

Maar dat is de uitzondering.

Veel mensen kunnen zich er weinig bij voorstellen.

Wonderen roepen meer vragen op dan dat ze beantwoorden.

Waarom moet het eerst mis gaan, voordat het door een wonder weer goed komt?

En waarom dan bij de een wel en bij de ander niet?

Op die vragen heeft geen mens een antwoord.

Je kunt vurig bidden, verlangen en hopen zonder dat je iets merkt.

Een wonder is ongrijpbaar; uniek en onherhaalbaar.

Het heeft geen zin daarnaar te verlangen.

Het is niet gewoon.

Zó gaat het meestal niet.

Zó ziet ons leven er niet uit.

De harde werkelijkheid staat ons meer nabij.

Toch lezen we de Bijbel.

Wat zeggen de wonderverhalen ons wanneer we zelf geen wonderen ervaren, wanneer we ook geen wonderen verwachten?

De wereld

De wereld waarin wij leven is hard.

Het gaat er niet eerlijk aan toe.

Het gezicht van de wereld wordt bepaald door strijd.

Het lukt niet om het Koninkrijk van God te vestigen.

Gerechtigheid en vrede zijn ver te zoeken, nergens te vinden.

Telkens weer zijn er gebeurtenissen die de lieve vrede verstoren.

'Let op mijn woorden, die is uit op een conflict met mij!' zegt de ene koning over de andere.

We stellen elkaar onmogelijke eisen.

Eisen die als middel dienen om moeilijkheden te veroorzaken.

Zo zien heersers dat en zo gaat het ook dikwijls.

Intriges en fraudezaken stapelen zich op.

De waarheid wordt dikwijls verdraaid.

We moeten zo alert zijn.

Wie zegt wat, wanneer, tegen wie en waarom eigenlijk?

Maar ook los van structuren is er veel in ons leven dat we niet begrijpen.
Waarom worden mensen ziek en is er zoveel ondraaglijk lijden?
Waarom lijkt de een altijd geluk te hebben en de ander altijd pech?
Het zijn de verschillen die vragen en spanningen oproepen.
Verschillen tussen mensen bepalen het gezicht van de wereld.
De allesbepalende vraag voor ons is dan:
hoe gaan we met die verschillen om?

Ontferming

Het klinkt tot dusver misschien negatief, alle nadruk op de weerstand die we ondervinden.
Het zit toch ook weleens mee?
Het kan toch ook goed met ons gaan?
Niet elke ziekte is fataal en niet elke baas een brutoot.
Gezondheid, kracht en succes kennen we niet alleen uit sprookjes.
Er is een enorme sprong vooruit gemaakt in de levensstandaard in ons land.
Natuurlijk kan het beter, maar het had ook veel slechter kunnen zijn.

Daar zit precies het kwetsbare punt.
Het kost veel meer kracht om het goed te houden of te verbeteren, dan om het te laten verlopen.
De zuigkracht naar beneden is altijd voelbaar en we hebben het niet allemaal zelf in de hand.
Altijd is er de ondertoon van de angst om te verliezen.
Ook de machtige Naäman kan gezondheid niet afdwingen.
Hij kan zijn genezing niet afkopen.
Trots, geld en eerder succes helpen hem niet verder.
Er zijn geen garanties in het leven.
Vandaar de nadruk op de omgang met verschillen;
verschillen tussen de ene mens en de andere en verschillen tussen het ene moment en het andere.

Kunnen we een houvast vinden waarmee we het leven met zijn wisselvalligheden aankunnen?

De evangelist Lucas tekent Jezus als de Redder van de wereld.
Hij redt de mensen van zonde en dood.
Hij brengt in de harde realiteit de mensen tot vrede, d.w.z. tot gave gemeenschap met God en met elkaar.
Het evangelie kent de spanning van het dagelijkse leven.
Enerzijds is Jezus onderweg naar Jeruzalem dat ons als de ideale plaats wordt voorgehouden.
Anderzijds trekt Hij dwars door Samaria en Galilea, precies de verkeerde kant op.
Zo gaat dat, zo voelen we dat.

Jezus komt dan in een of ander dorp waarvan de naam er blijkbaar niet toe doet;
waarvoor we elke naam die ons te binnenschiets kunnen invullen.
Bij zijn binnenkomst in dit dorp bestaat de commissie van ontvangst uit tien melaatse mannen;
lepralijders.
Mensen met vaak afzichtelijke wonden.
Hun perspectieven zijn beperkt.
Zij koesteren geen grote dromen meer over projecten, over winsten, over ouderdom en gave gezondheid.

Zij zijn uitgestoten.
Maar wat doen ze dan in dat dorp?

Neemt de evangelist hen als voorbeeld voor de hele bevolking van het dorp?

Neemt de evangelist hen als voorbeeld voor allen in Samaria en Galilea, voor allen die zo ver van de ideale plaats wonen?
Is hun kwetsbaarheid tekenend voor alle mensen, een kwetsbaarheid die vaak verborgen gaat onder welstand en goede gezondheid?
Houdt de evangelist ons een spiegel voor, opdat wij ons bezinnen op onze dromen en begeerten?

Uit de genezing van deze tien melaatsen blijkt opnieuw wat de evangelist in zijn hele boek duidelijk wil maken:
waar Jezus fysiek aanwezig is, daar wijken ziekte en dood.
En als Jezus gekruisigd is en door de dood heengaat, is zelfs in de dood geen dood meer.

Maar dat is Jeruzalem, dat is hemels en niet aards.
Als gemeente staat dat perspectief ons voor ogen.
Maar zover zijn we nog niet.
Zolang wij nog in Samaria en Galilea zijn hebben we te lijden onder onze angsten en pijnen.
Daarom is de roep 'Jezus, meester, heb medelijden met ons' ook onze roep in verbondenheid met allen die lijden.

Redding

De tien melaatsen genezen terwijl zij gehoorzamen aan hun opdracht.
Gehoorzamen is geen voorwaarde en genezen is geen beloning.
Het valt in één moment samen, één moment waarin alles weer op zijn plek valt.
Voor negen anderen is wat geweest is misschien nog als de schaduw van een boze droom.
Voor de Samaritaan is het moment van genezing een moment dat hij in dankbare herinnering houdt.

Ook Naäman krijgt zijn genezing zonder dat hij halsbrekende toeren hoeft uit te halen.
Zijn onderdompeling heeft een plaats gekregen in het klassieke doopgebed.
Het kleine beetje water van de doop verbeeldt dezelfde reddende diepte als het water van de Jordaan.
Het aantal liters is niet bepalend, maar de aanwezigheid van God.
Daarom danken wij God en loven wij Hem als de roep om ontferming nog maar net verstomd is.
In de lofzang grijpen we erop vooruit dat Hij komen zal, dat Hij ons vasthoudt ook als alles ons ontvalt.
Met een vracht grond grijpt Naäman vooruit naar het land waarin het leven goed is, een aarde waarop God koning is.

Dank

Gelovig leven is geen aaneenschakeling van spectaculaire genezingen of van gegarandeerd succes.
Gelovig leven is leven van de momenten waarop het Rijk van God even oplicht.
Ze houden het verlangen en de hoop levend.
De genezingen die Jezus verricht, zijn voortekenen van het Rijk dat komt.
Misschien is elke genezing, elke weldaad, daar een teken van.

Ook onze daden kunnen naar het Rijk verwijzen.
We steunen daarbij als het ware op ons verlangen.
Het is er nog niet, maar het komt wel.
We wenden ons tot God die het leven schenkt.
Hoewel het nog ver weg is, is het koninkrijk van God dan al bij ons;
in ons hart en in ons huis.
- Amen.